

Restaurátor/restaurátorka uměleckořemeslných děl z drahých kovů s výjimkou kulturních památek a děl uložených ve sbírkách muzeí a galerií (kód: 82-043-N)

Autorizující orgán: Ministerstvo kultury
Skupina oborů: Umění a užité umění (kód: 82)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Identifikace a datace restaurovaných předmětů z drahých kovů	5
Posouzení stavu poškození, funkčnosti a mechanické soudržnosti předmětů z drahých kovů	5
Identifikace druhotných zásahů na předmětech z drahých kovů	5
Určení původních technologických postupů výroby předmětů z drahých kovů a jejich povrchových úprav	5
Čištění povrchů předmětů z drahých kovů	5
Oprava deformací předmětů z drahých kovů	5
Doplňování chybějících materiálů na předmětech z drahých kovů	5
Konzervování předmětů z drahých kovů	5
Zhotovování technické dokumentace restaurovaných předmětů z drahých kovů	5

Platnost standardu

Standard je platný od: 06.01.2023

Kritéria a způsoby hodnocení

Identifikace a datace restaurovaných předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit na předloženém předmětu etické normy restaurování	Ústní ověření
b) Popsat předložený předmět správně odborně terminologicky	Ústní ověření
c) Zařadit předložený předmět podle charakteristických prvků do odpovídající kategorie umělecko-historického období	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Datovat předmět na základě znalosti chemického složení materiálu, technologií použitých k výrobě a charakteristických znaků předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Posoudit aspekty autenticity, historičnosti a vypovídající hodnoty předmětu. Na jejich základě zvolit postup restaurování	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posouzení stavu poškození, funkčnosti a mechanické soudržnosti předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit stav poškození a funkčnosti předloženého předmětu	Praktické předvedení
b) Určit stupeň degradace povrchu předloženého předmětu	Praktické předvedení
c) Stanovit korozní produkty, stimulatory koroze a mechanismy korozního napadení předloženého předmětu	Praktické předvedení
d) Stanovit a vysvětlit podmínky protikorozní ochrany předloženého předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Stanovit a zdůvodnit stupeň plastické deformace, lomů, opotřebení a únavy materiálu předloženého předmětu na základě podkladů laboratoře	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Vysvětlit rizika nevhodnosti využití povrchových úprav zušlechťujících obecné kovy při použití na historických slitinách	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Identifikace druhotných zásahů na předmětech z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zjistit počet, druh a kvalitu druhotných zásahů na předloženém předmětu	Praktické předvedení
b) Rozlišit nepůvodní materiály na předloženém předmětu	Praktické předvedení
c) Identifikovat a určit druh a stav použitých ochranných prostředků na předloženém předmětu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Určení původních technologických postupů výroby předmětů z drahých kovů a jejich povrchových úprav

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit prvkové složení slitin použitých na výrobu předloženého předmětu	Praktické předvedení
b) Určit způsoby zpracování materiálu pro výrobu předloženého předmětu	Praktické předvedení
c) Popsat technické provedení předloženého předmětu	Ústní ověření
d) Zjistit technologické postupy zhotovení původních povrchových úprav předloženého předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zjistit a odhalit případné výrobní vady a restaurování provádět s ohledem na tyto skutečnosti. Během restaurování odhalit úbytek základního materiálu způsobený opakovaným broušením a leštěním z dřívějších neodborných zásahů	Praktické předvedení
f) Zdokumentovat veškeré rozebíratelné a nerozebíratelné spoje na předloženém předmětu a určit způsob a chemické složení použitého spojovacího materiálu	Praktické předvedení
g) Určit ryzost použité slitiny drahých kovů dle puncovního zákona ČR a dle seznamu puncovního značení	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Čištění povrchů předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zhodnotit stav povrchu předloženého předmětu	Praktické předvedení
b) Zvolit vhodný způsob odstranění hrubých nečistot a pozůstatků nátěrových hmot a provést jejich odstranění	Praktické předvedení
c) Zvolit vhodné postupy odstraňování korozních produktů a provést jejich odstranění	Praktické předvedení
d) Určit vhodné postupy sjednocení povrchu a provést sjednocení v závislosti na charakteru předloženého předmětu a doprovodných materiálů	Praktické předvedení
e) Zvolit vhodné čisticí prostředky pro finální úpravu povrchu předloženého předmětu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Oprava deformací předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zhodnotit deformace předloženého předmětu	Praktické předvedení
b) Zvolit a zdůvodnit odpovídající postup odstraňování mechanických deformací	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit vhodné materiály a provést výrobu pomocných zařízení pro odstraňování mechanických deformací	Praktické předvedení
d) Provést vyrovnávání a úpravy deformací do původních tvarů na základě zjištění možných změn vlastností základního materiálu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Doplňování chybějících materiálů na předmětech z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vytvořit grafickou rekonstrukci předloženého předmětu na základě původních zachovalých částí nebo dohledat srovnávací dokumentaci o předmětu	Praktické předvedení
b) Rozlišit a vysvětlit možnosti realizace rekonstrukčních prvků na předloženém předmětu; rozhodnout o způsobu realizace, tzn. využití původních nebo moderních technologických postupů	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit vhodné technologické postupy a provést začištění spojů a doplňků s ohledem na originalitu povrchu předmětu	Praktické předvedení
d) Zpracovat detailní fotodokumentaci provedených zákroků a použitých materiálů	Praktické předvedení
e) Označit veškeré doplněné části jako kopie (K)	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Konzervování předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Stanovit a zdůvodnit odpovídající konzervační postup předloženého předmětu na základě vyhodnocení průzkumu a postupu konzervátorských prací	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Aplikovat odpovídající konzervační postup na předloženém předmětu	Praktické předvedení
c) Uvést přednosti a nedostatky dostupných konzervačních prostředků a jejich možný vliv při aplikaci na historický materiál	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zhotovování technické dokumentace restaurovaných předmětů z drahých kovů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vyhodnotit výsledky průzkumu konzervování a restaurování předloženého předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zhotovit průběžnou fotodokumentaci jednotlivých fází konzervování a restaurování a důležitých údajů o restaurovaném předmětu vyplývajících z průzkumu	Praktické předvedení
c) Zpracovat technickou dokumentaci konzervování a restaurování, včetně zaznamenání nových poznatků a skutečností vyplývajících z restaurátorských zásahů na restaurovaném předmětu	Praktické předvedení
d) Zmapovat veškeré zchovalé a chybějící části předmětu pro možnou konfrontaci originálu s rekonstrukčním doplňkem	Praktické předvedení
e) Zdokumentovat celkový stav povrchu předmětu po restaurování, provést porovnání s původním stavem a zhodnotit kvalitu provedeného restaurátorského zásahu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP – <https://nsp.cz/jednotka-prace/restaurator-umeleckoremes-c623#zdravotni-zpusobilost>).

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započítáním zkoušky.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb. a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat, ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k realizaci zkoušky popsané v hodnotícím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuzná jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnotícím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

Kompetence

U všech kritérií uvedených kompetencí - autorizovaná osoba zajistí ke zkoušce jeden uměleckořemeslný předmět: šperk, stříbrnický předmět, liturgický předmět nebo nábytkový doplněk atd. vyrobený z drahých kovů nebo z obecných barevných kovů – nezelezných, plátovaný zlatem a stříbrem (double, alpaka).

Veškeré průzkumy a analýzy organizačně zajistí kvalifikovaná laboratoř. Uchazeč obdrží vyhodnocení průzkumu a analýzy. Na základě tohoto vyhodnocení uchazeč u zkoušky formuluje postup konzervování a restaurování.

Při hodnocení konzervátorského nebo restaurátorského zásahu je třeba posuzovat kvalitativní provedení restaurátorských a konzervátorských zákroků na předmětu, zachování autentických částí restaurovaného předmětu v maximální možné míře a dodržování původních i stávajících technologických postupů.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:

- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:

- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze dvou členů. Všichni členové komise musí být přítomni u zkoušky po celou dobu trvání zkoušky.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnotícího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Vyšší odborné vzdělání v oblasti konzervování a restaurování kovů + povolení k restaurování uměleckořemeslných děl z drahých kovů vydané Ministerstvem kultury ČR dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti konzervování a restaurování uměleckořemeslných děl z drahých kovů.
- b) Vysokoškolské vzdělání nejméně bakalářského studijního programu se zaměřením na oblast konzervování a restaurování uměleckořemeslných děl z drahých kovů + povolení k restaurování uměleckořemeslných děl z drahých kovů vydané Ministerstvem kultury ČR dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a nejméně 5 let odborné praxe v oblasti konzervování a restaurování uměleckořemeslných děl z drahých kovů.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: (Ministerstvo kultury, www.mkcr.cz)

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- restaurátorská dílna vybavená na příslušnou odbornost, splňující minimálně následující požadavky na materiálně-technické vybavení:
- místnost pro provedení ústní a písemné části zkoušky vybavená PC s nainstalovaným kancelářským SW a tiskárnou, papírem, psacími potřebami a tabulí nebo flipchartem
- fotografický přístroj
- pracovní prostory s přívodem elektrické energie, plynu a vody odpovídající bezpečnostním předpisům a hygienickým normám
- chemické, laboratorní vybavení a potřeby pro běžnou restaurátorskou činnost (laboratorní váhy a chemické sklo)
- strojové vybavení (základní řada nářadí pro zlatníky, leštící zařízení, obráběcí zařízení - soustruh, vrtačka, ultrazvukové zařízení, mikrotryskací zařízení, stereoskopický mikroskop, laboratorní digestoř, ruční obráběcí nářadí – mikrofrézky, zařízení pro ohřev a odlévání kovů, galvanoplastické zařízení, zařízení pro válcování a potahování kovů)
- materiály a pomůcky odpovídající charakteru ověřovaných kritérií
  - šperk
  - stříbrnický předmět
  - liturgický předmět
  - nábytkový doplněk vyrobený z drahých kovů nebo z obecných barevných kovů – neželezných, plátovaný zlatem a stříbrem (double, alpaka)
- spotřební materiály (destilovaná voda, základní chemické prostředky pro odmašťování, moření, chemické čištění, stabilizaci korozních produktů a pájení, drahé kovy a jejich slitiny, obecné kovy a jejich slitiny)
- průzkumy a analýzy z kvalifikované laboratoře

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 20 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 80 až 85 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Danuše Machátová, OSVČ, Rudolfinea, sdružení pro umělecká řemesla

Marta Dostrašilová, OSVČ, SUŠ a VOŠ Turnov

SUŠ a VOŠ Turnov